

non semper et in singulis occurrit, ita neque in supernaturalibus. Quam rationem eludere conatur fingendo majora esse impedimenta in operibus supernaturalibus, et dæmonem illa magis insectari, quod et gratis dictum est, et non satisfacit, quia illa eadem accidentaria difficultas, qualiscumque illa sit, in supernaturalibus actibus non semper et in singulis actibus et momentis occurrit.

13. *Opinio præfata Patribus adversatur.* — Deinde illa sententia nullum habet fundamentum in Patribus, nam cum ad singulas actiones supernaturales auxilia gratiæ requirantur, generatim loquuntur de auxiliis gratiæ, sive in illo ordine communia sint, sive specialia. Et e converso, cum loquuntur de speciali protectione justorum, dicunt esse necessarium ad conservandam sanctitatem, et ad non cadendum, non vero ad singulos actus. Neque etiam in D. Thoma habet illa sententia fundamentum, nam in illo artic. 9, quest. 109, duo quæsivit D. Thomas in illo argumento, scilicet, an homo justificatus possit *operari bonum et vitare malum* absque auxilio gratiæ, et ad utrumque docet esse auxilium gratiæ necessarium. Quia vero illud prius, scilicet, *operari bonum*, non solum fit collectione operum, sed etiam per singula opera, ideo generalem rationem adducit ad eam partem probandum, quia nulla res creata potest in actum prodire, nisi cum proportionato auxilio Dei, et ideo non potest justus per habitus gratiæ aliquid proportionatum illis sine auxilio gratiæ facere. Quæ ratio probat de auxilio gratiæ generali, non de speciali. Vitare autem peccatum absolute sumptum non fit uno tantum vel alio opere, sed continuatione operum bonorum, et ideo, ad probandum non posse hoc fieri ab homine justificato sine speciali Dei auxilio et protectione, rationem speciale adducit, sumptam ex difficultate quæ ex fomite et corruptione naturæ oritur, quam nos jam explicimus, et probat quidem optime de perseverantia, non tamen de singulis actibus. Et ita intellexerunt D. Thomam Cajetanus ibi, Medina et Valent. Estque communissima sententia, ut ex supra tractatis, lib. 3, cap. 8 et 9, manifestum est. Nec Bellarminus recte in contrarium allegatur. Quia potius in illa assertione 13 hanc sententiam docet expresse, ut in dicto cap. 8 allegavi, solumque addit postea in aliquibus occasionibus et gravioribus operibus supernaturalibus esse necessarium speciale auxilium, etiam homini justificato, ad aliqua de-

terminata opera, quod verissimum est, sed inde non licet inferre esse tale auxilium necessarium ad omnia et singula opera. Addit etiam Bellarminus esse necessarium gratiam adjuvantem ad operandum; at hæc gratia generalis etiam in ordine suo esse potest.

14. *Responsio alia rejicitur.* — Posset aliter argumento responderi juxta doctrinam Bellarmini proxime tactam, distinguendo antecedens: potest justus simpliciter et in universum quemlibet actum supernaturalem in quacumque determinata occasione facere sine auxilio speciali, vel potest ut plurimum vel frequenter. In priori sensu, falsum est, et sic cessat argumentum rejiciendo antecedens. In posteriori autem sensu, est verum, sed insufficiens ad inferendum consequens, quia ad perseverandum oportet absolute et in omni eventu necessario bene operari, non obstante quacumque difficultate. Verumtamen neque ista responsio omnino satisfacit, tum quia non est necesse ut illi particulares casus, in quibus ad determinatos actus est necessarium auxilium speciale, omnibus justis perseverantibus tempore diurno occurrant, et tamen, etiamsi illi non occurrant, semper est necessarium auxilium speciale ad perseverandum; tum quia in quolibet etiam actu determinato urgeri potest eadem difficultas, quia in tempore, pro quo est necessarius et fieri potest talis actus, distingui potest totum tempus collective a singulis partibus vel momentis ejus; et in singulis momentis divisim sumptis potest fieri sine auxilio speciali, licet non possit prototempore collective in eo perseverari, ut lib. 1, cap. 26, late diximus.

15. *Solutio argumenti.* — Ad argumentum ergo, dato antecedente, neganda est consequentia. Ratio autem hujus negationis, seu responsio ad probationem illationis non eodem modo ab omnibus datur. Aliqui enim necessitatem auxiliis specialis ad perseverandum constituant in sola necessitate auxiliis congrui ad operandum cum effectu. Sic enim ad perseverandum necessariae sunt tales Dei vocationes ad singula opera præceptorum, vel ad singula peccata mortalia vitanda, ut omnes sint congruae, vel opportunis temporibus date, et quia hæc est specialissima gratia, ideo dicunt esse necessarium auxilium speciale ad perseverandum. Unde inferunt, cum dicitur homo justus sine tali auxilio speciali non posse perseverare, illam impotentiam intelligendam esse compositam, non divisam, id est, solum esse in præscientia Dei qui præ-

vidit talem justum cum aliis vocationibus non fuisse perseveraturum, qua scientia supposita, impossibile est illum præservare sine talibus vocationibus, licet absolute posset persevere cum aliis quæ non essent congruae.

16. *Rejicitur primo quorundam solutionis explicatio.* — Secundo. — Tertio. — Quarto. — Hæc vero sententia nobis probari non potest, primo, quia illa necessitas auxiliis congrui, et illa impossibilitas composita non oritur ex corruptione naturæ, ut D. Thomas et Patres volunt, sed ex præscientia quæ in natura etiam integra et in Angelica locum habet, ut per se notum est. Secundo, quia auxilium speciale illo modo explicatum non est necessarium ad posse perseverare, sed ad perseverandum cum effectu, ut infra explicatur sumus, et consequenter sequitur, absolute loquendo et simpliciter posse justum perseverare sine auxilio speciali, licet sine illo perseveraturus non sit, vel (quod perinde est) sine auxilio speciali habere justum auxilium sufficiens ad perseverandum, licet efficax non habeat; hæc autem omnia videntur contraria doctrinis Patrum quos allegavimus, et nimium tribuunt viribus hominis lapsi. Tertio, quia inde sequitur non magis requiri auxilium speciale ad perseverantium quam ad singulos actus, servata proportione, cuius contrarium etiam ostendimus. Sequela patet, quia, si sermo sit de potestate divisa, sicut potest homo sine auxilio congruo bene operari in uno actu, ita in omnibus et in tota eorum successione; si vero sit sermo de potestate composita, sicut non potest perseverare sine auxiliis congruis, ita nec unum bonum opus facere sine auxilio congruo. Quarto, est similis ratio, quia alias in potestate perseverandi sine speciali auxilio non esset discrimen inter hominem in lapsa vel integra natura, quod est contra D. Thomam et omnes, et contra rationem, ut declaravimus. Sequela patet, quia, si sit sermo de potentia, vel impotentia composita, etiam in statu innocentiae non potuisset homo perseverare sine speciali dono congrui auxiliis, ut mox videbimus; si autem sermo sit de potestate divisa, ita dicitur homo lapsus, juxta illam sententiam, posse perseverare sine auxilio speciali, sicut Augustinus id docet de homine in statu innocentiae.

17. *Solutio tenenda.* — In illo ergo argumento secundo, cum fit illatio a potestate circa singula ad potestatem circa omnia collective, sistendum est intra latitudinem auxi-

liorum sufficientium, et loquendum de necessitate talium auxiliorum non composita, quod pertinet ad auxilium efficax, sed divisa et orta ex defectu virium talis personæ. Et sic longe major difficultas, et alterius rationis est in collectione omnium operum quam in singulis operibus, quia in perseverando et vigilando continue ad operandum sine defecitu longo tempore, est peculiaris modus difficultatis, qui in multis determinatis operibus, vel occasionibus eorum cernitur. Ad hunc enim modum similem difficultatem in lib. 1 expedivimus in homine naturaliter operante sine ulla gratia, et eamdem omnino rationem habet in justo operante ex gratia; quamobrem necessarium non est ibi dicta repetere, nam facile possunt cum proportione applicari.

CAPUT III.

UTRUM QUILIBET JUSTUS POSSIT IN GRATIA DIU PERSEVERARE, SI VELIT?

1. *Rationes dubitandi.* — Prima. — Secunda. — Tertia quæ etiam solvitur cap. 6, num. 5. — Ratio dubitandi oritur ex dictis in capite præcedenti. Dictum est enim gratiam habitualis non sibi sufficere ad suam diurnam conservationem, nisi Deus homini justo specialius, et quasi extraordinarium auxilium tribuat; sed Deus ex generali lege non confert ratione gratiæ habitualis extraordinaria auxilia, sed tantum illa quæ illi debita et quasi connaturalia sunt; ergo non solum non confert Deus omnibus justis perseverantiam finali vel diurnam, verum etiam neque omnibus dat perseverandi potestatem. Secundo, confirmatur ex Augustino, lib. de Corrept. et grat., cap. 11 et 12, dicente Deum dedisse hominibus in statu innocentiae perseverandi potestatem, licet perseverantium non dederit, nunc autem in statu naturæ lapsæ dare perseverantium cum potestate perseverandi, in quo indicat, illis hominibus quibus nunc Deus perseverantium non præbet, nec potestatem perseverandi tribuere. Tertio arguitur, quia si omnes justi recipiunt potestatem perseverandi, vel illud intelligitur de sola potestate physica, vel de morali. Primum vel nihil vel parum est, quia illa potestas sine ullo speciali auxilio habetur, vel per solum liberum arbitrium cum concurso generali quoad naturalia præcepta, vel per liberum arbitrium cum generali auxilio quoad

supernaturalia, et consequenter non est potestas de qua loquimur, quæ per speciale auxilium compleetur, et moraliter loquendo necessaria est ad salutem. Secundum autem nimis est, nam si hæc potestas omnibus justis datur, in aliquibus, saltem paucis, haberet effectum perseverandi actualiter, etiam usque ad finem vitæ, sine specialiori gratiæ dono, quia potestas moralis non potest non sæpius habere effectum in tanta hominum multitudine; consequens autem admitti non potest, ut in capitibus sequentibus videbimus; ergo.

2. Assertio prima. — *Hanc probant Scripturæ primo.* — Nihilominus dicendum est imprimis quemlibet justum simpliciter et absolute posse toto vitæ tempore in gratia perseverare, si velit. Hanc assertionem tradit D. Thomas, quæst. 109, art. 10, ad 3, ut ibi notat Medina, dub. 1, conclus. 3, qui illum defendit; et Bellarminus, l. 2 de Grat., capit. 12. Et probatur primo ex Scriptura, 1 Corinth., 13: *Fidelis Deus qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione prorudentum, ut possitis sustinere.* Quod quidem non tantum de tentationibus communibus vel transitoriis, sed etiam de gravissimis et diuturnis, seu permanentibus vel continuis intelligendum est; tum quia sermo Pauli valde absolutus est, et indefinitus, æquivaleens universalis; tum quia ratio fidelitatis Dei, qui omnibus justis suam protectionem et auxilium moraliter necessarium promittit, si per ipsos non steterit, id exigit; tum denique quia præmiserat: *Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat,* et ad hoc promittit firmum adjutorium, cum dicit: *Fidelis Deus, etc., quia Deus est, qui dat resistendi, seu non cadendi potentiam, et ad hoc se ostendit paratum, ut ibi D. Thomas exponit;* at vero ad non cadendum a statu gratiæ, necessarium est non uni tantum vel alteri tentationi resistere, sed omnibus; ergo ad hoc est parata potestas ex parte Dei. Denique ipsam exhortatio seu admonitio Pauli: *Videat ne cadat,* hanc potestatem supponit. Quæ etiam est frequens in Scripturis quæ passim occurunt, præsertim in Psalmis, et in toto novo Testamento; quarum aliqua testimonia in cap. 4 contra bæreticos adduximus. Optima vero sunt verba Petri, 2 canon., capite primo: *Satagit, ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem facias;* non fit enim certa nisi perseverando in gratia; est ergo hoc in hominis potestate.

3. Secundo, Concilia. — Secundo, videtur

hæc veritas definita in Concilio Milevitano, cap. 3, dicente: *Gratiæ Dei, in qua justificamur, non solum ad remissionem peccatorum valere quæ jam commissa sunt, sed etiam in adjutorium ne committantur.* Hoc enim saltem de adjutorio sufficiente intelligendum est; per gratiam autem qua justificamur intelligitur non sola et nuda habitualis, nec sola quæ primum justificationem confert, sed etiam auxilians, qua magis ac magis justificamur, ita enim solent loqui Patres contra Pelagium, præsertim Augustinus, epistol. 105, et sœpe alias, et ex eodem Concilio, can. 4 et 5, idem sensus manifeste colligitur. Expressiora sunt verba Concilii Arausicanæ, cap. 25, dicentis: *Hoc etiam secundum fidem catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia, omnes baptizati, Christo auxiliante et cooperante, quæ ad salutem pertinent, possint et debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere.* Denique Concilium Tridentinum, sess. 6, cap. 11, docet justos cum divino auxilio Deum diligere, et consequenter servare sermonem ejus, quod solum necessarium est ad perseverandum, et rationem reddit, quia Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet et facere quod possis, et petere quod non possis, et adjurat ut possis. Quæ fere sunt verba Augustini, lib. de Natur. et grat., cap. 43. Et infra cum eodem Augustino, eodem libro, cap. 26, dicit Deum non deserere justum, nisi deseratur ab ipso. Quod de desertione quoad auxilium necessarium intelligendum esse, supra libr. 5 docuimus. Unde ex eodem principio infert Concilium, in cap. 13, debere justos habere firmam spem perseverandi, si ex parte sua non defuerint, quia ex parte Dei paratum est auxilium quo perficiat quod incœpit. Ac denique, can. 22, definit absolute justos posse per Dei auxilium perseverare, sicut definit sine illo non posse.

4. Tertio, Patrum auctoritas. — Tertio, possunt ad veritatem hanc confirmandam ex Patribus adduci fere omnia quæ, in lib. 4, adduximus ad probandum auxilium sufficiens necessarium ad salutem omnibus dari, nam perseverare est unum ex necessariis ad salutem, et potestas perseverandi per auxilium sufficiens datur; ergo, sicut omnibus justis auxilium ad salutem sufficiens datur, ita etiam potestas ad perseverandum tribuitur. Unde Augustinus, lib. 2 de Peccat. merit., cap. 6 et 17, ut certum tradit posse hominem in hac vita cum gratia Dei sine peccato vivere: *Si enim (inquit) posse negaverimus, et hominis libero arbitrio, et Dei virtuti vel misericordia,*

qui hoc adjuvando efficit, derogabimus. Dicit autem virtuti vel misericordiæ, quia, si negemus posse Deum hanc potestatem dare, ejus virtuti et potentiae derogabimus; si autem posse dicamus, non autem velle, ejus misericordiæ injuriosi erimus. Et cum Augustinus etiam de peccatis venialibus loquatur, majoritate de mortalibus, et de ampliori potestate tali misericordiæ proportionata intelligendum est. Et lib. de Natur. et grat., cap. 26 de Christo Domino justificante hominem, ait: *Cum illum ad perfectam sanitatem, hoc est, ad perfectam ritam, justitiamque perduxerit, non deserit si non deseratur, ut pie semper justeque ratur.* Similes sententias habet Prosper, ad 3 Gallorum objection., et ad 7, 8 et 9 Vincentii, et fere in omnibus sequentibus docet perseverantiam in bono nemini ex parte Dei deesse, ac proinde in potestate justorum esse perseverare, si velint. Quod etiam Hieronymus in libris contra Pelagian. sœpe docet, et optimus Chrysostomus, hom. 9 et 80 in Joan.

5. Quarto, ratione. — Quarto, argumentamur ratione, quia omnis justus potest salvare, si velit; sed non potest salvare, nisi perseverando in gratia; ergo potest perseverare, si velit. Consequentia optima est, et per se evidens, utraque autem præmissa est in fide certissima. Similis ratio potest a contrario formari, quia, si in alicujus justi potestate non esset perseverare, non imputaretur ei quod non perseveraret; sed imputatur cuiilibet justo, si non perseveret; ergo est in ejus potestate perseverare, ac subinde illi datur auxilium quo possit perseverare, si velit. Totumque argumentum est Augustini lib. de Corrept. et grat., cap. 11, ubi de Adam simili modo argumentatur. Dixerat enim, *habuisse Adam ante peccatum adjutorium, per quod posset, et sine quo non posset perseveranter bonum tenere quod vellet;* et addit rationem: *Si enim hoc adjutorium vel Angelo vel homini, cum primum facti sunt, defuisse, quoniam non talis natura facta erat, ut sine dicino adjutorio posset permanere, si vellet, non utique sua culpa cecidisset, adjutorium quippe defuisse sine quo manere non posset.* Quæ ratio evidenter supponit illud principium, quod nemini imputatur si non facit id quod sine gratiæ auxilio facere non potest, quando ei tale auxilium non datur, et ita potest eadem efficacia ad quemlibet justum nunc applicari.

6. Effugium. — *Refutatur.* — Dicit forte aliquis hoc argumento recte concludi, posse justum singula peccata mortalia vitare, si ve-

lit, et hoc satis esse ut illi imputetur quilibet lapsus et perseverantiae defectus, hoc autem non esse satis ut possit absolute perseverare, quia plus requiritur ad totam collectionem, quam includit perseverantia, quam ad singula, ut dictum est. Sed contra hoc est primo, quia ad divinam providentiam spectat, non solum præbere necessaria ad singula opera, sed etiam ad totum vitæ cursum, quia hoc est simpliciter necessarium ad salutem, et Deus non deest in necessariis, ut in lib. 4 et 4 late visum est. Deinde est hoc maxime verum respectu justorum, nam illos Deus diligit ut amicos; ad amicitiam autem spectat juvare amicos, præsertim in rebus adeo necessariis. Unde dicebat David, Psalm. 65: *Qui posuit animam meam ad ritam, et non dedit in motionem pedes meos.* Ubi Augustinus: *Ipse dedit ritam, ipse regit et pedes meos ne nutent et ne moveantur, etc., et infra: Ipse nos faciet vivere, ipse usque in finem perseverare, ut in æternum vivamus.* Præterea hoc maxime confirmat preceptum et virtus orationis; nam homini datur consilium ut petat auxilium non solum ad singula præcepta servanda, sed etiam ad simpliciter perseverandum; ergo, si, postquam homo unam tentationem vitat, auxilium petat ad secundam, dabitur illi; semper autem illi datur auxilium ad perseverandum, sicut etiam datur admonitio vel consilium, et eodem modo facta est a Deo præmissio exaudiendi hujusmodi orationes; ergo si justus perseveraverit petendo, non deerit illi moralis potestas ad perseverandum; nam ut dixit Augustinus, serm. 29 de Verb. Domini, cap. 4, non exhortaretur Deus ad petendum, nisi dare vellet.

7. Corollarium doctrinæ præcedentis. — Alvarez, disp. 107, rejicit. — Exponitur Molina.

— Ex hac doctrina inferimus primo aliquod speciale donum ad perseverandum necessarium, et per se sufficiens, esse commune omnibus justis. Probatur, quia posse perseverare commune est omnibus justis; sed hæc potestas non habetur sine speciali dono, quod aliquid addit supra gratiam habitualem, et cursus illi debitos, ut ostensum est; ergo hoc speciale donum commune est omnibus justis. Hanc veritatem videtur voluisse impugnare doctus quidam modernus; ut autem aliquo colore in illam invehatur, uifitur nomine domi perseverantiae, refertque aliquos dixisse aliquod donum perseverantiae esse commune omnibus justis, et statim addit esse falsum, nec videri aliqua ratione probabili funda-

tum. Probat, quia donum perseverantiae dicit actualem perseverantiam usque in finem; sed talis perseverantia non est communis omnibus justis, sed propria prædestinatorem; ergo. Et quia consequentia evidens est, et minor certa, in probatione majoris auctoritatis et rationibus immoratur. Nos autem ad vitandam vocis amphibologiam vel æquivocationem, non de dono perseverantiae, sed de dono sufficiente de se ad perseverandum locuti sumus. Neque aliter solent nostri Theologoi in hac materia loqui; bene enim norunt, perseverantiam, actum, non solam potentiam significare, et ita donum perseverandi includere talem actum, sive illum includat usque ad terminum vitæ, sive non, de quo in capite sequenti dicam. Neque aliter loquitur Molina, quem ille auctor indicare videtur, nam illum maxime solet impugnare. At Molina, in Concord., disp. 4, memb. ult., ad quæst. 23, aperte dicit donum perseverantiae dari ex præscientia conditionata actualis perseverantiae, et ideo nunquam dicit donum illud esse commune omnibus justis, sed donum specialis auxili, quod est necessarium ut possint perseverare, ut idem docuerat, disp. 17, ad quæst. 44, art. 43, asserens non posse secundum fidem negari. Sic ergo, ablata æquivocatione vocis, cessat objectio, quia non de perseverantia sed de dono perseverantiae, id est, quo perseveratur, seu de dono quo potest perseverari, tractamus. Et de hoc, sicut negari non potest esse necessarium tam ut perseveretur quam ut possit perseverari, ita negari non potest quin, præcise spectatum, ut dat potestatem perseverandi, sit commune omnibus justis, sicut posse salvari est omnibus commune. Dices hoc etiam omnibus hominibus esse commune. Respondeo ita quidem esse; tamen quia peccatores nondum justificati sunt, ideo prius recipiunt potestatem, ut filii Dei fiant. At vero, postquam justificati sunt, solum indigent potestate perseverandi, ut absolute salvari possint.

8. *Assertio secunda.* — *Exponitur et probatur ex dictis.* — Circa hoc autem addendum ulterius est hanc potestatem perseverandi non dari omnibus justis, conferendo illis actu auxilium speciale necessarium immediate ad perseverandum, sed offerri illis, et in potestate illorum constitui, medio alio remotori auxilio quod illis actu confertur. Haec assertio ex dictis in lib. 4 de auxilio sufficienti facile intelligetur et probabitur. Ibi enim diximus sufficiens auxilium duobus modis

posse et solere conferri, scilicet, proxime, et remote seu in alio, quod ibi late declaravimus. Hæc autem potestas perseverandi, de qua loquimur, per auxilia sufficientia et specialia datur; potest ergo dari utroque ex illis modis, et longe verisimilius est justis non perseverantibus frequentius dari hoc auxilium tantum remote, et in alio, et proxime non conferri, quia homo non bene utitur priori auxilio, per quod posset aliud majus et propinquius emereri vel impetrare. Et ratio est, quia non promittit hæc propinquiora et specialiora auxilia absolute, sed sub aliqua conditione aut bene utendi prioribus auxiliis, aut (quod solet esse frequentius, aut certius) sub conditione orandi, aut petendi talia subsidia. Ut, verbi gratia, cum gravis tentatio urget, sine cuius victoria perseverari non potest, et ad illam vincendam necessarium est majus quam commune gratiæ auxilium, non statim datur sine ulla hominis diligentia vel oratione, quam homo facile fundere posset per auxilium quod recipit; sæpe igitur non datur illud specialius auxilium ex defectu orationis vel alterius dispositionis. Et tunc homo habet quidem ex parte Dei moralem potestatem perseverandi, licet illam non actu seu proxime recipiat, quia non illam congrue postulavit aut meruit.

9. *D. Augustinus confirmat.* — Et fortasse hac ratione Augustinus, in dicto cap. 26 de Natur. et grat., dixit: *Hoc utique agit Deus ut sanet omnia, sed agit iudicio suo, nec ordinem sanandi accipit ab ægroto.* Ipse ergo dispositare omnibus auxilium ad perseverandum sufficiens, sed voluit hominem ad illud recipiendum cooperari prioribus auxiliis, bene illici utendo, et præcipue orando, et necessitatem gratiæ semper recognoscendo. Propter quod monet Paulus, ad Philip. 2: *Cum metu et tremore vestram salutem operamini;* et hinc Augustinus dixit libr. de Grat. et lib. arb., cap. 16: *Ideo Deus jubet aliqua que non possumus, ut noverimus quid ab illo petere debeamus.* Ipsa est enim fides que orando impetrat quod lex imperat. Et adducit Sapientem, qui, cum, Ecclesiastic. 15, dixisset: *Si volueris mandata servare, conservabunt te,* quasi hoc in hominis potestate et voluntate constituens, nihilominus ait inferius capite 22: *Quis dabit ori meo custodiā, etc., ut non cadam, et lingua mea perdat me,* intelligens plane auxilium Dei esse necessarium, et per orationem esse impetrandum, juxta illud Psalm. 140: *Pone, Domine, custodiā ori meo, etc., et alia que*

Augustinus ibi prosequitur. Non datur ergo hæc potestas immediate omnibus, sed mediante oratione. Et ideo etiam Hieronymus de eadem potestate tractans in epist. ad Ctesiphontem, ait: *Non mihi sufficit quod semel donarit, nisi semper donarerit. Peto ut accipiam, et dum accepero, rursus peto, avarus sum ad accipienda Dei beneficia, nec ille deficit in dando, nec ego satis in accipiendo, quanto plus libero, tanto plus sitio.* Ad hunc ergo modum potestas hæc perseverandi obtinenda est, accipiendo nunc unum auxilium, et bene illo utendo, et aliud majus ad recte progrediendum postulando, et sic paulatim, recipiendo auxilia, non deficiendo. Unde fit ut plures eorum qui deficiunt, in se talia auxilia proxime necessaria non receperint, licet illa ex parte Dei habuerint dicto modo parata, quod satis est ut absolute dicantur habuisse perseverandi potestatem.

10. *Solvuntur rationes dubitandi initio capitulis propositorum.* — Ex qua doctrina facile est ad rationem dubitandi respondere. Dicimus enim homini lapso, et per Christum justificato, non solum dari vel offerri auxilia debita gratiæ, secundum naturam absolute ac præcise spectatae, sed etiam illa que ad suam conservationem eidem, ut in tali subjecto fragili existenti, moraliter necessaria sunt. Nam hoc est redemptioni Christi debitum, et suæ sapienti providentiae consentaneum, supposita voluntate, quam post lapsum humanæ naturæ de salute omnium hominum habuit. Et ad hunc finem præcipue remedium orationis instituit, et sufficientia auxilia ad illam sicut oportet faciendam præparavit, promisitque petentibus sicut oportet non deesse. Hoc ergo modo justis omnibus potestatem perseverandi concessit. Ad secundam ex testimonio Augustini, respondetur illum solum docuisse, in statu innocentiae datum esse hominibus potestatem perseverandi, non vero perseverantiam, in statu vero naturæ lapsæ utrumque datum esse prædestinatis; non addidisse autem, nec indicasse non dari etiam in hoc statu justis plurimi potestatem perseverandi, etiamsi perseverantia non detur. Ad tertiam, respondetur sermonem esse de potestate morali perseverandi, quæ humano modo, et sine insuperibili vel gravissima difficultate posset in actum reduci, si homo vellet; in hoc enim sensu veritas hæc confirmata est. Cur autem talis potestas sine novo dono ac speciali beneficio gratiæ nunquam reducatur in actum, in capite sequenti dicemus,

CAPUT IV.

UTRUM PERSEVERANTIA IN GRATIA USQUE AD MORTEM SEMPER ET IN OMNIBUS SPECIALE DONUM GRATIÆ SIT?

1. *Prima ratio dubitandi, quæ solvitur c. 6, n. 7.* — *Secunda ratio dubitandi.* — Ratio dubitandi imprimis est tacta in tertio arguento capituli præcedentis, quoniam is qui habet potestatem ad aliquid agendum quod a suo arbitrio pendet, nullo alio indiget ut faciat nisi quod velit; sed perseverare positum est in arbitrio justi, et de illo diximus habere potestatem; ergo ut faciat et perseveret, non indiget alio dono, sed tantum ut velit. Dices: ad hoc ipsum velle est necessarium novum donum. Sed contra, nam vel hoc donum est etiam necessarium ut homo possit velle, et ita sine illo non habet homo potestatem perseverandi, vel, supposita potestate, solum est hoc donum necessarium ut actu velit, et sic non potest esse aliud nisi concursus actualis, qui non censetur donum distinctum, sed simul offertur cum ipsa potestate, solumque deest ut homo exhibeat quod ex parte ipsius est necessarium. Secundo, licet fortasse hoc peculiare donum esset necessarium ad diuturnam et finalem perseverantiam, non tamen appareat cur sit necessarium in omnibus qui de facto in gratia decedunt; nam multi ilorum sine ulla tentatione aut difficultate perniunt in gratia usque ad mortem, ut de infantibus baptizatis constat qui in ea ætate moriuntur; alii vero per brevissimum tempus vivunt post justificationem, gratia autem per se sola sufficit ad perseverandum per breve tempus. Et, licet in mortis articulo soleant graviores tentationes occurrere, ut dixit Concilium Tridentinum, sess. 14, in princip., etiam potest gratia pro brevi tempore gravem temptationem vincere. Præterquam quod aliquando contingit ut homo adultus non sit capax talium tentationum post primam justificationem, nam interdum per sacramentum illam recipit post amissum rationis usum, quem amplius non recuperat.

2. *Tertia ratio dubitandi.* — Tertio, argumentor in hunc modum. Nam Angeli sancti perseverarunt sine speciali dono, bene utendo auxilio sufficiente illis dato ut perseverare possent, et in statu innocentiae idem contingere potuisse; ergo idem etiam potest evenire in statu naturæ lapsæ. Antecedens vide-